

नेपाल खानेपानी संस्थान

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कम्प्युटर तह : ४, पद : कम्प्युटर अपरेटर

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिईने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- १००

द्वितीय चरण :- (क) प्रयोगात्मक परीक्षा

पूर्णाङ्क :- ५०

(ख) अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- २०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- १००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२५ प्रश्न X २ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
				विषयगत छोटो उत्तर	१० प्रश्न X ५ अङ्क	

२. द्वितीय चरण :- प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
(क) प्रयोगात्मक परीक्षा	५०	२५	प्रयोगात्मक
(ख) अन्तर्वार्ता	२०	-	मौखिक

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- वस्तुगत र विषयगतको लागि विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिने छ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
- परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल या यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूको प्राप्ताङ्क तथा द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्कयोगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशन गरिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८२।१२।१२

नेपाल खानेपानी संस्थान

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समुह : कम्प्युटर, तह : ४, पद : कम्प्युटर अपरेटर

प्रथम र द्वितीय पत्र :- सामान्य ज्ञान, संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

भाग (अ) - सामान्य ज्ञान र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) - (३० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (१५ अङ्क)

- 1.1 नेपालको भूगोल धरातलिय स्वरूप, किसिम, विशेषता, जलवायु, हावापानी र जनजीवन
- 1.2 नेपालका प्राकृतिक स्रोत र साधनहरु सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको इतिहास नेपालको इतिहासका महत्वपूर्ण घटनाहरु
- 1.4 नेपाली समाजका परम्परा, सामाजिक मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति र भाषा
- 1.5 नेपालको राजनैतिक विभाजन, संघ, प्रदेश र स्थानीय तह सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.6 नेपालको संविधान (भाग १ र ३)
- 1.7 विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.8 राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वपूर्ण समसामयिक घटनाहरु
- 1.9 नेपालमा कृषि उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी उर्जा तथा विद्युत को अवस्था
- 1.10 नेपाल खानेपानी संस्थानको स्थापना, लक्ष्य, उद्देश्य र प्रमुख कार्यहरु
- 1.11 नेपाल खानेपानी संस्थानको कर्मचारी सेवा गर्त सम्बन्धी विनियमावली, २०८१ को जानकारी

2. कार्यालय व्यवस्थापन (१५ अङ्क)

- 2.1 कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापन
 - २.१.१ कार्यालय : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - २.१.२ कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व
 - २.१.३ कार्यालयमा प्रयोग हुने विद्युतीय स्रोत साधन : परिचय, प्रकार र उपयोग
- 2.2 कार्यालय कार्यविधि
 - २.२.१ दर्ता, चलानी र पत्र व्यवहार
 - २.२.२ टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु
- 2.3 अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, अभिलेख चक्र, उद्देश्य र आवश्यकता
- 2.4 कम्प्युटरमा अभिलेख राख्ने तरिका र ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु
- 2.5 फाइलिङ (Filing) : परिचय आवश्यकता, विधि एव तरिकाहरु
- 2.6 पंजिका अनुक्रमणिका (Indexing) को परिचय महत्व र प्रयोग
- 2.7 व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको परिचय र प्रयोग
- 2.8 कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार र माध्यम
- 2.9 कार्यालयमा जनसम्पर्क व्यवस्थापन
- 2.10 सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापनका विधिहरु
- 2.11 जिन्सी व्यवस्थापन : माग फाराम, खरिद प्रादेश, दाखिला रिपोर्ट
- 2.12 गोश्वारा भौचर बैक नगदी किताब तथा बजेट हिसाव सम्बन्धी जानकारी

भाग (आ) - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (ख) (७० अङ्क)

1. Computer Fundamentals (१५ अङ्क)

- 1.1 Computer: Definition, history, generation, characteristics, types and applications
- 1.2 Computer system:
 - 1.2.1 Hardware: Definition, input unit, CPU, output unit and storage devices
 - 1.2.2 Data and data processing
 - 1.2.3 SoftwareM Definition, types of software and programming language
 - 1.2.4 Liveware, firmware and cache memory
- 1.3 Setting & protection of computer room and computer

नेपाल खानेपानी संस्थान

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समुह : कम्प्युटर, तह : ४, पद : कम्प्युटर अपरेटर

- 1.4 Computer related threats: Concept, remedies and protection
- 1.5 Zip & unzip files, virus scanning and removal
- 1.6 Multimedia: Concept and types
- 1.7 ASCII and Unicode standards
- 1.8 File Management basic
 - 1.8.1 Physical structure of the disk
 - 1.8.2 Concept of file and folder
 - 1.8.3 Wildcards and Pathname
 - 1.8.4 Type of files and file extensions
- 1.9 Computer networking
 - 1.9.1 Introduction to networking
 - 1.9.2 Types of network like LAN, MAN, WAN
 - 1.9.3 Email, internet, extranet, intranet, World Wide Web and internet browsers
 - 1.9.4 IP address, subnet mask and default gateway
 - 1.9.5 Network Media, Topology and Protocol
- 2. Operating System (१० अङ्क)**
 - 2.1 Introduction to operating system
 - 2.2 Types and functions of operating system
 - 2.3 Command line operation (ep. copy command, move command, command to view and set different file attributes)
 - 2.4 Windows
 - 2.4.1 Introduction of Windows Operating System
 - 2.4.2 Introduction to windows platform-Mouse Operations-Basic Windows Elements (Desktop, Taskbar, Icons, My Computer, Recycle Bin, etc)
 - 2.4.3 Utilities-Notepad, Word pad, Paint, DOS prompt, Calculator, Character map
 - 2.4.4 Icons-changing size, moving, enlarging, copying
 - 2.4.5 Files and folders-creating, copying, deleting
 - 2.4.6 Windows explorer, control panel (date & time, keyboard, mouse, multimedia, fonts, display, printer)
 - 2.4.7 System tools- scardisk, disk defragmenter, backup, restore and format
- 3. Word processing (१५ अङ्क)**
 - 3.1 Introduction to office automation - advantages of office automation
 - 3.2 Concept and types of Word Processing
 - 3.3 Introduction - Wordmenu, toolbar, status bar, rulers, scrollbars and document (creation, editing, saving, and opening)
 - 3.4 Text-editing, deleting, inserting, selection, moving, copying, converting case, doing/undoing edit, and finding and replacing Text
 - 3.5 Formatting documents - paragraph formating - applying styles, header and footer, line spacing, creating lists with bullets and numbering
 - 3.6 Page layout-numbering pages-inserting section broak
 - 3.7 Tables-creation, editing, formatting, insertion, document with tables
 - 3.8 Creating Newspaper Style Documents Using Column
 - 3.9 Opening & Saving different types of document
 - 3.10 Mail merge and template creation
 - 3.11 AutoCorrect. Spelling and Grammar Checking and Thesaurus
 - 3.12 Security Technique of Documents

नेपाल खानेपानी संस्थान

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समुह : कम्प्युटर, तह : ४, पद : कम्प्युटर अपरेटर

3.13 Master Document, Cross Reference, Index, Table of Content.

3.14 Printing–print preview, printer settings and other print options

4. **Electronic Spreadsheet** (१० अङ्क)

4.1 Concept and types of electronic Spreadsheet

4.2 Electronic spreadsheet features - menu, cells, rows, columns, workbook, workspace and worksheet

4.3 Entering data, text, functions - selecting cell, ranges–saving worksheet

4.4 Editing worksheet data - copying, cut and paste, inserting, deleting rows, columns, cell ranges - find and replace data - spell check

4.5 Formatting worksheet - changing column width, row height, data, controlling text within a cell changing font size, style, applying border, pattern styles, hiding and displaying data

4.6 Charts - types, titles and legends, saving, moving and copying between sheets

4.7 Formulas, functions - entering formulas, cell references, date and time functions, working with range names, entering functions

4.8 Sorting, filtering and working with data in a list

4.9 Importing from and exporting into other formats

4.10 Pivot Table, Goal Seek, Scenario & Audit, adding and removing sub totals

4.11 Printing–print preview, headers and footers – inserting, removing pagebreak

5. **Presentation System** (५ अङ्क)

5.1 Introduction to PowerPoint (creating, opening, saving presentations)

5.2 Adding, deleting, formatting slides and slide show setup

5.3 Animation, Inserting Built-in picture, Table, Chart, Graphs, Organization Chart

6. **Database Management System** (१० अङ्क)

6.1 Introduction to Data, Database and DBMS

6.2 Basic Concept of Tables, Fields, Records, Relationships and Indexing

6.3 Introduction to database application

6.3.1 Data Types, Creating, Modifying & Deleting Tables and Formatting & Validating Field Data

6.3.2 Creating, Modifying, Deleting & Using Simple Queries

6.3.3 Creating, Modifying & Deleting Forms÷Repos

7. **Web page Designing** (५ अङ्क)

7.1 Introduction to Web Page and CMS (Content Management System)

7.2 Introduction to HTML, HTML document, Tags, Skeleton & Flesh (Text, Hyperlinks, Images, Lists & forms, Tables and Frames)

नेपाल खानेपानी संस्थान

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समुह : कम्प्युटर, तह : ४, पद : कम्प्युटर अपरेटर

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना

१. समय : ४५ मिनेट
२. प्रश्न संख्या : ६ वटा (सबै अनिवार्य)
३. पूर्णङ्क : ५०
४. उत्तिर्णाङ्क : २५
५. प्रश्नको निर्माण, प्रश्नभार (Weightage) र समयको विवरण

S. No.	Topics	No. of questions	Marks	Time
1.	Devnagari Typing	1	10	5
2.	English Typing	1	10	5
3.	Word Processing (Ms-Word)	1	12	35
4.	Electronic Spreadshet (Ms-Excel)	1	12	
5.	Database Management System (Ms-Access)	1	3	
6.	Presentation Sysem (Ms-Powerpoint)	1	3	
	Total	6	50	